

IN MEMORIAM

AIVARS ANDRUŠKINS
(27.02.1955–27.05.2020)

Pēkšņi mūžībā devies ilggadējais RTU darbinieks, Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes (MTAF) un konferenču un sporta centra «Ronīši» saimniecības pārvaldnieks, RTU Goda darbinieks (2015) Aivars Andrušķins.

A. Andrušķins ir Rīgas Politehniskā institūta (RPI) absolvents. Bijis sportists, un savu karjeru RPI sācis 1978. gadā Fiziskās audzināšanas katedrā, kur ilgus gadus nostrādājis par treneri.

Kad RTU MTAF ieguva īpašumus Ezermalas ielā, toreizējais universitātes rektors Egons Lavendelis A. Andrušķinu iecēla par jauniegūtā īpašuma saimniecības pārvaldnieku, un tā viņš kopš 1994. gada 25 gadus cītīgi veica MTAF galvenā saimnieka pienākumus. Kopā ar MTAF mācībspēkiem piedalījās Ezermalas kompleksa atjaunošanā un labiekārtošanā. «Aivars bija ļoti izpildīgs cilvēks – uzraudzīja ēkas, ar traktoru tīrīja sniegu, darīja visu, ko lika,» atceras MTAF dekāns profesors Ēriks Geriņš.

Kad pērn MTAF no Mežaparka pārcēlās uz RTU studentu pilsētiņu Ķīpsalā, A. Andrušķins savu saimniecības pārvaldnieka aicinājumu turpināja realizēt RTU konferenču un sporta centrā «Ronīši».

«Viņa dzīve ieguva otro elpu,» saka Dienesta viesnīcu departamenta direktore Iveta Sveržicka. «Aivars bija ļoti atsaucīgs – vienmēr smaidīgs un dzīvespriecīgs. Atlika tikai pateikt, ka vajag ko izdarīt vai nokārtot, un Aivars āva kājas un visu paveica.»

«Ronīšos» bija vēl daudz labiekārtošanas darbu ieceru, diemžēl 27. maija rītā modinātājpulkstenis A. Andrušķinu vairs nespēja pamodināt.

A. Andrušķins zemes klēpī guldīts Pleskodāles kapos.

RTU Sabiedrisko attiecību departaments

JEZUPS BINDARS
(04.09.1930–27.12.2019)

2019. gada izskaņā mūžības ceļos devās bijušais Rīgas Politehniskā institūta (RPI) Ķīmijas fakultātes dekāns (1971–1974) ķīmiķis Jezups Bindars.

J. Bindars dzimis 1930. gada 4. septembrī Rēzeknes novada Silmalas pagastā un bērnību pavadījis tēva mājās, priecādamies par Latgales dabu un vērojot apkārt notiekošos procesus. 1955. gadā viņš absolvēja Latvijas Valsts universitātes (LVU) Ķīmijas fakultāti, iegūstot ķīmiķa silikātu tehnoloģijā kvalifikāciju. Tūlīt pēc studijām J. Bindars sāka strādāt par inženieri rūpnīcā, bet 1957. gadā atgriezās savā *Alma mater*, sākot strādāt par laborantu Silikātu tehnoloģijas katedrā. 1958. gadā tika atjaunots RPI, un LVU Ķīmijas fakultāte tika iekļauta tā sastāvā. J. Bindars līdz 1959. gadam turpināja laboranta darbu. Pēc tam sekoja studijas aspirantūrā (1959–1962), un viņš ieguva tehnisko zinātņu kandidāta grādu (1965), kas 1992. gadā tika nostificēts par inženierzinātņu doktora grādu (*Dr. sc. ing.*). RPI (no 1990 – Rīgas Tehniskā universitāte) J. Bindars turpināja strādāt dažādos amatos – par asistentu (1962–1968), vecāko pasniedzēju (1965–1966), docenta vietas izpildītāju (1966–1970) un docentu (1970–1993).

1993. gadā J. Bindars pārgāja strādāt uz Rēzeknes Augstskolu (tagad – Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija). Inženieru fakultātes Dabaszinātņu katedrā viņš līdz 2009. gadam docēja neorganiskās ķīmijas kursu. Zinātnieks J. Bindars bija inteligents, korekts un vienmēr atsaucīgs kolēģis ar plašām zināšanām. Publicēti viņa 50 zinātniskie darbi, 12 metodiskie līdzekļi studentiem, kā arī lekciju konspekts neorganiskajā ķīmijā (2001). J. Bindara zinātniskais darbs bija saistīts ar cieto šķīdumu veidošanās kinētiku.

Zinātnieka J. Bindara vārds paliks RTU un Rēzeknes Tehnoloģijas akadēmijas vēsturē.

Jezups Bindars apbedīts Rīgā.

Profesore Alīda Zigmunde,
RTU IVPC Vēstures pētniecības un zinātnisko publikāciju
nodaļas vadītāja

MUDĪTE EIZENTĀLE
(13.06.1934–11.12.2019)

Adventes laikā mūžībā aizgājusi ilggadējā RTU laikraksta «Jaunais Inženieris» redaktore (1988–2000) un redaktora vietniece (2000–2008), RTU Goda darbiniece (1985) Mudīte Eizentāle.

M. Eizentāle (tolaik – Berka) dzimusi Jelgavā skolotāja un medicīnas māšas ģimenē, skolas gadus pavadījusi Jelgavā, Glūdā, tad atkal Jelgavā, paralēli mācoties arī mūzikas skolas klavieru klasē, vēlāk – Kordirigentu nodaļā. Studijas sākusi 1952. gadā Latvijas Valsts universitātes (LVU) Mehānikas fakultātes elektrisko staciju, tīklu un sistēmu specialitātē, ko absolvējot iegūta inženiera elektriķa kvalifikācija.

Atceras Mudītes studiju biedrs Arvīds Kanbergs: «.. studentu sabiedrisko dzīvi tolaik vadīja visādi *orgi* – proforgi, komsorgi, socorgi, fizorgi un kultorgi. Par vienu no mūsu grupas *orgiem* iecēlām Mudīti, cerot uz viņas loģisko domāšanu un sapratni par situāciju pēckara Padomju Latvijā. Viens par otru toreiz zinājām ļoti maz... Bija tāds laiks, kad jādzīvo dubultdzīve. Arī Mudītei nācās spēlēt šo spilgto dzīves teātri, turklāt dažkārt grupasbiedru vietā uzņemties atbildību par citu studentu izdarību ideoloģisko fonu, uzklausot mūsu grēksūdzes, nogludinot asumus savstarpējās attiecībās.»

Kopš 1957. gada – LVU Mehānikas fakultātes laborante. Mudīte burtiskā nozīmē stāvēja klāt Rīgas Politehniskā institūta (RPI) atjaunošanai, tolaik strādājot profesora K. Tabaka vadītajā katedrā.

20. gadsimta 60. gadu sākumā Mudīte studēja Maskavas Enerģētikas institūta aspirantūrā (1960–1963), taču disertāciju tā arī neuzrakstīja. Vēlākos gados Mudīte pati teica, ka viņas dzīvē esot astoņas disertācijas: dēls, meita, trīs mazdēli un trīs mazmeitas.

Atgriežoties no Maskavas, Mudīte strādāja Teorētiskās elektrotehnikas katedrā par asistenti (1963–1964), vēlāk – vecāko pasniedzēju (1964–1988) un docēja elektrotehnikas teorētiskos pamatus, ar savu lielisko pedagoga talantu iegūstot studentu un kolēģu vislabākās atsauksmes. Arī RPI mākslinieciskā pašdarbība bez viņas būtu citāda – tieši Mudīte bija viena no tām, kas devās pie RPI rektora, lai pierādītu – tehniskajā augstskolā jābūt arī sieviešu korim. Tapa sieviešu koris «Delta», kurā ilgus gadus dziedāja gan Mudīte, gan viņas meita.

Toreizējā RPI rektora un Mudītes studiju biedra Egona Lavendeļa pierunāta, 1988. gadā Mudīte krasi mainīja nodarbošanos, kļūstot par RPI laikraksta «Jaunais Inženieris» redaktori un redakcijas kolektīvā pavadot vairāk nekā 20 gadu.

Atceras bijušais Mudītes kolēģis un «Jaunā Inženiera» redaktors vietnieks Alnis Auziņš: «Kas man saistās ar vārdu Mudīte? Tā ir līdzīgu jušana savējiem. Un savējo ir daudz, sākot ar ģimeni, pirmo un vienīgo darbavietu, ar savu valsti. Šķiet, Mudīte dzīvoja līdzīti visam, kas saistās ar RTU un visam, kas notiek politikā. Viņa atzinās: es zinu, ka pārāk ņemu pie sirds. Viņa kreņķējās, par to, ka... kreņķējās. Mudīte bija izcili godīgs un taisns cilvēks. Tā bija viņas būtība un liktenis, laime un klupšanas akmens.»

Tādu enerģijas pārpilnu, allaž darbīgu un dzīvespriecīgu mēs viņu atcerēsimies!

M. Eizentāle apbedīta Iecavas kapos.

Rūta Lapsa,
RTU IVPC Muzeja un vēstures komunikācijas nodaļas vadītāja

ILZE MAZURE
(09.04.1959–17.10.2019)

Mēs visi zinājām, ka Ilze cīnās ar slimību, dara visu, lai atgūtu veselību, un dzīvojām ar cerību, ka ir iespējams brīnums. Ir grūti noticēt, ka Ilzes vairs nav mūsu vidū. Tagad šķiet, ka palicis tik daudz nepateikta...

Ilze bija māksliniece un savus pirmos darba gadus veltīja izvēlētājai profesijai – izgatavoja gobelēnus. Tomēr pagājušā gadsimta 80. gadu beigās sāka darbu Rīgas Tehniskajā universitātē (toreiz – RPI) Aparātu būvniecības un automatizācijas fakultātes Aparātbūves katedrā pie profesora J. Rudziša (1938–2018). Ilzei bija izcils rokraksts un lieliskas darba spējas, tādēļ pirmie darbi bija saistīti ar plakātu izgatavošanu, zīmēšanu, rasēšanu, diplomdarbu un doktora disertāciju noformēšanu. Un darba apjoms šajā laikā Ilzei bija ļoti liels.

Kad Aparātbūves katedra tika likvidēta, Ilze sāka darbu Inženierekonomikas fakultātē (tagad – Inženierekonomikas un vadības fakultāte), kur nokļuva pie vislabākā priekšnieka (tā viņa mēdza dēvēt profesoru Konstantinu Didenko), ar kuru kopā nostrādāja gandrīz visu darba mūžu. 2014. gadā I. Mazurei tiek piešķirts Goda darbinieka nosaukums.

I. Mazure ilgus gadus strādāja IEVF ar studentu lietvedību, uzturot ciešus kontaktus ar studējošajiem, un iemantoja studentu autoritāti. Viņa bija ļoti daudzpusīga – gatavoja dokumentus studentu izlaidumiem un piedalījās tajos, gatavoja dokumentus programmu akreditācijām t. sk. 1997. gadā pirmajām RTU akreditētajām programmām «Ekonomika» un «Uzņēmējdarbība un vadīšana». Ilze sadarbojās ar mācībspēkiem, vienmēr palīdzēja ar viedokli par iespējamo studiju programmu pilnveidošanu, to realizāciju, studiju grafikiem un daudzām citām šķietami vienkāršām, bet tajā pašā laikā ļoti būtiskām, pat varētu teikt – studiju procesam vissvarīgākajām lietām. Ilze bija vienojošs elements starp visiem – priekšniecību, mācībspēkiem un studentiem.

Patecamies, Ilze, Tev par kopā būšanu, apzinīgu un kvalitatīvu darbu mūža garumā! Mums Tevis pietrūks.

RTU Inženierekonomikas un vadības fakultāte

VIKTORS NEŠPORS
(22.02.1943–16.10.2019)

16. oktobrī mūžībā devies RTU Inženierekonomikas un vadības fakultātes (IEVF) profesors, RTU Goda darbinieks (2010) Viktors Nešpors.

V. Nešpors dzimis 1943. gada 22. februārī Latgalē, Daugavpils apriņķī. 1962. gadā absolvējis Daugavpils Dzelzceļa transporta tehnikumu. Pēc tam sācis darba gaitas, strādājot par mašīnista palīgu Panevėžas lokomotīvu depo Lietuvā, un dienējis armijā, vēlāk kļuvis par maiņas meistarū Rīgas Vagonu rūpnīcā.

1968. gadā V. Nešpors sāka studijas Rīgas Politehniskajā institūtā (RPI). Kopš šā brīža viņa mūžs bijis nesaraujami saistīts ar RTU.

Pēc RPI absolvēšanas V. Nešpors sāka strādāt par vecāko pasniedzēju Politekonomijas katedrā un, veiksmīgi aizstāvot disertāciju, absolvēja Latvijas Valsts universitātes aspirantūru. Līdz pat aiziešanai pensijā V. Nešpors bija viens no katedras galvenajiem balstiem, ieņemot amatus no pasniedzēja līdz profesoram. V. Nešpors sniedzis nozīmīgu ieguldījumu fakultātes darbībā, dibinot un vadot Tālākizglītības nodaļu.

Profesors devis savu pienesumu arī RPI studentu sabiedriskajā dzīvē un studentu celtnieku vienību kustībā. Studenti viņu atcerēsies kā stingru mācībspēku ar īpašu humora izjūtu. Savas karjeras laikā V. Nešpors deviņus gadus pēc kārtas ieguvis «Gada stingrākā pasniedzēja» titulu studentu organizētajā pasākumā «IEVF lepnums». Savukārt kolēģiem viņš paliks atmiņā ar nostāstiem par dažādiem atgadījumiem, kas gan atkārtojās, bet tos vienmēr visi klausījās ar lielu prieku.

2019. gada janvārī nosvinējam Politekonomijas katedras 60 pastāvēšanas gadus un tikāmie vasarā, noslēdzot mācību gadu. Viss turpināsies, un mēs atkal tiksimies, tikai šoreiz vairs neskanēs Viktora sulīgais bass. Mēs varēsim tikai kavēties atmiņās par viņa leģendārajiem nostāstiem un atkal pasmaidīt.

Profesors V. Nešpors apbedīts Jaunciema kapos Rīgā.

RTU IEVF Teritoriju attīstības pārvaldības un pilsētkonomikas katedras un Uzņēmējdarbības inženierijas un vadības institūta Tālākizglītības nodaļas kolēģi

GEORGIJS OBUŠEVS
(02.06.1929–04.06.2020)

Mūžībā devies inženierzinātņu doktors, bijušais RTU Elektroenerģētikas fakultātes docents un fakultātes dekāns (1958–1966; 1975–1988), RTU Goda darbinieks (1985) Georgijs Obuševs.

G. Obuševs dzimis 1929. gada 2. jūnijā Rīgā. 1948. gadā absolvējis Rīgas 16. vidusskolu un iestājies Latvijas Valsts universitātes (LVU) Mehānikas fakultātē. 1953. gadā, absolvējot LVU, ieguvis inženiera elektriķa kvalifikāciju un sācis darba gaitas LVU Elektrisko staciju, tīklu un sistēmu katedras asistenta amatā (1953–1955). No 1956. līdz 1958. gadam bijis vecākais pasniedzējs, no 1955. līdz 1957. gadam ieņēmis arī Mehānikas fakultātes dekāna amatu.

No 1958. līdz 1965. gadam G. Obuševs strādāja Rīgas Politehniskā institūta Elektroenerģētikas fakultātes (RPI EF) Elektrisko staciju, tīklu un sistēmu katedrā par vecāko pasniedzēju. No 1958. līdz 1966. gadam – bija EF dekāna vietnieks.

1965. gadā sekmīgi aizstāvējis disertāciju, iegūstot tehnisko zinātņu kandidāta grādu, kas 1992. gadā nostrificēts par *Dr. sc. ing.* 1967. gadā G. Obuševu apstiprināja Elektrisko staciju, tīklu un sistēmu katedras docenta amatā, kuru viņš pildīja desmit gadu, uzņemoties arī Elektrisko staciju, tīklu un sistēmu katedras vadītāja pienākumus. No 1977. līdz 1998. gadam G. Obuševs bija docents Automātisko elektrisko sistēmu katedrā.

G. Obuševs stažējies Budapeštas Tehniskajā universitātē (1982) un Lodzas Politehniskajā institūtā (1988). Docents G. Obuševs bija enerģisks, apveltīts ar organizatora spējām un iniciatīvu. Viņš pievērsās RPI / RTU vēstures pētīšanai, bija ieguvis pelnītu autoritāti kolēģu un studentu vidū. 1980.–1981. gadā G. Obuševs vadīja studentu dziesmu un deju svētku «*Gaudeamus VIII*» rīcības komitejas tehnisko grupu.

G. Obuševs ir 92 zinātnisko un mācību metodisko publikāciju, tai skaitā divu monogrāfiju, autors.

Zemes klēpī G. Obuševs guldīts Bolderājas kapos.

RTU Elektrotehnikas un vides inženierzinātņu fakultāte

ALEKSEJS OZOLIŅŠ
(15.03.1934–26.06.2020)

26. jūnijā mūžības ceļos devies Latvijas Republikas Zemessardzes Studentu bataljona pirmais komandieris, Viestura ordeņa kavalieris, ilggadējs Latviešu Virsnieku apvienības valdes priekšsēdētājs, Latvijas Ordeņu brālības domes un valdes loceklis, orientēšanās sporta meistars un Vissavienības kategorijas tiesnesis, atvaļinātais kapteinis Aleksejs Ozoliņš.

A. Ozoliņš dzimis Rīgā, taču viņa bērnība, skolas gadi un pirmās darba gaitas saistītas ar Liepāju, Vaiņodi un Apriķiem. Pēc obligātā karadienesta Padomju Savienības Jūras karaspēka Melnās jūras flotē jaunietis 1957. gadā apmetās uz dzīvi Rīgā un iekārtojās darbā par elektriķi. 1962. gadā A. Ozoliņš absolvēja Rīgas Elektromehāniskā tehnikuma vakara nodaļu, iegūstot rūpniecības uzņēmumu elektroiekārtu specialitāti. Nedaudz vēlāk A. Ozoliņš nolēma studēt Rīgas Politehniskā institūta (RPI) Elektroenerģētikas fakultātes vakara nodaļā, pa dienu strādājot dažādos amatos Rīgas Apgaismes tehnikas rūpniecībā. Pabeidzis 5. kursu, jaunietis studijas ģimenes apstākļu dēļ pārtrauca. Nākamās darba vietas bija Dzelzsbetona konstrukciju rūpnīca Nr. 1, sporta bāze «Celtnieks». Līdzās inženiertehniskajiem darbiem viņu saistīja sports, īpaši – orientēšanās.

Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) saime pazīst A. Ozoliņu kā ilggadēju (1976–1993) Rīgas Politehniskā institūta, no 1990. gada – RTU Fiziskās audzināšanas katedras stundu pasniedzēju un katedras vadītāja vietnieku saimnieciskajā darbā. Viņš mācīja augstskolas orientieristus un par darbu vairākkārt saņēma RPI administrācijas pateicības. Barikāžu laikā 1991. gadā A. Ozoliņš kopā ar Pēteri Sliedi koordinēja centrālo štābu, RTU darbinieku dalību dažādos objektos Rīgā sardzē. Štābs bija izvietots RTU telpās, Kaļķu ielā 1a. A. Ozoliņš bija viens no tiem, kuriem bija caurlaide iekļūšanai Latvijas Republikas Augstākās Padomes ēkā, un viņš bija informēts par situāciju valstī. Vēlākajos gados A. Ozoliņš rūpējās, lai barikāžu dalībnieki tiktu novērtēti – saņemtu apliecinājumus, nozīmītes. A. Ozoliņš bija patriotiski noskaņots un iestājās Zemessardzē tās dibināšanas dienā, mudinot tajā iestāties arī citus. Viņa rosināti Zemessardzē iestājās vairāki RTU mācībspēki un studenti.

1993. gada 28. janvārī A. Ozoliņš darbu RTU atstāja – viņš tika pārcelts darbā uz Latvijas Republikas Zemessardzes 65. Atsevišķo studentu rotu. Tās pirmsākumi meklējami 1990. gada decembrī, kad Strēlnieku (tagad – Okupācijas) muzejā, nododot svinīgo zvērestu, Zemessardzē iestājās 70 studentu, lielākā daļa no viņiem studēja RTU. 1992. gadā tika izveidota 65. Atsevišķā studentu rota, kuras dalībnieku skaits nemitīgi auga. 1997. gadā jau tika izveidots 65. Atsevišķais studentu bataljons. A. Ozoliņš ir pirmais un vienīgais Zemessardzes Atsevišķās Studentu rotas komandieris, pēc tam – līdz atvaļināšanai no aktīvā militārā dienesta 1999. gadā - Studentu bataljona komandieris.

21. gadsimta sākumā A. Ozoliņa aktivitātes neapsīka. Viņš darbojās Latviešu Virsnieku apvienībā, iesaistījās un rosināja daudzas aktivitātes, piedalījās dažādos pasākumos.

A. Ozoliņš apbedīts Rīgas 1. Meža kapos.

Profesore Alīda Zigmunde

MARIJA RUTKOVSKA
(24.03.1953–23.05.2020)

Mūžībā aizgājusi ilggadējā Dizaina tehnoloģiju institūta lietvede Marija Rutkovska, kolēģu vidū pazīstama kā Maruta.

M. Rutkovska bija daiļamatniece, dzimusi Baltinavā daudz bērnu ģimenē. Dvēselē – māksliniece, ļoti sirsnīga un strādīga. Viņai tuva bija dārzkopība, mežs, aušana un adīšana.

1975. gadā M. Rutkovska absolvēja Rīgas vieglās rūpniecības tehnikumu, kurā apguva trikotāžas rūpniecības specialitāti, iegūstot tehniķa tehnologa kvalifikāciju.

Strādājusi par laborantu Rekavas vidusskolā, Balvos (1971–1972), par tehniķi Vieglās rūpniecības zinātniskās pētniecības institūta neausto materiālu laboratorijā, par audēju (1976–1984), standartizācijas inženieri (1984–1986) un saimniecības daļas vadītāju (1986–1993) daudznozaru mājražotāju kombinātā «Sarma». Kombinātā M. Rutkovska apguva mašīnu un rokas adīšanas prasmes.

1980. gadā viņa pievienojās studijai «Rota», kur strādāja līdz mūža galam, likdama lietā savu tautas daiļamatu meistara amatu (diplomu iegūstot 1988. gadā). Savas prasmes izmantoja, mācot studentus aušanā un rokas adīšanā, kā arī aktīvi auda un adīja dažādus izstrādājumus, ko tirgoja dažādos gadatirgos. Iecienītākais bija gadatirgus Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā.

20. gadsimta 90. gados, kad Latvija atguva neatkarību, kombinātā darbs saruka, un M. Rutkovska sāka strādāt Rīgas Tehniskajā universitātē, kurā viņa nostrādāja līdz 2018. gadam.

No 1993. līdz 2004. gadam viņa strādāja Tekstila un apģērbu tehnoloģijas fakultātes (1993–1994), Mašīnzinību, kopš 2000 – Transporta un mašīnzinību fakultātes (1994–2002), kopš 2003 – Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes (MLĶF) Vieglās rūpniecības mašīnu un tehnoloģijas, vēlāk Apģērbu un tekstila tehnoloģiju katedrā par laboratorijas vadītāju. No 2004. līdz 2006. gadam viņa bija 1. kategorijas speciāliste MLĶF Tekstilmateriālu tehnoloģiju un dizaina institūtā. 2007. gadā īsu brīdi bija institūta vadošā speciāliste un Dizaina un tekstilizstrādājumu profesora grupas 1. kategorijas speciāliste. No 2007.

līdz 2009. gadam pildīja šīs profesora grupas vecākās laborantes pienākumus. No 2005. līdz pat 2018. gadam – lietveža (mācību palīgpersonāla, biroja vadītāja, mācību biroja vadītāja) pienākumus TTDI (kopš 2014 – Dizaina tehnoloģiju institūtā).

Studenti M. Rutkovsku uzskatīja par ļoti stingru, bet arī sirsnīgu un atbildīgu lietvedi, kura varēja pateikt kādu skarbāku vai mīļāku vārdu. Kolēģi apbrīvoja viņas taisnīgumu, godīgumu, čaklumu un darba spējas.

Kā atceras bijusī darba kolēģe un lektore Inga Beikule, «Maruta manā un daudzu mūsu atmiņā paliks kā Draugs. Ar lielo burtu. Un šī ir īpašība, ar ko iemanto nemirstību. Darba gaitās tā ir īpašība, kas veido atmosfēru. Viņa nebija no tiem cilvēkiem, kas patīk visiem, bet savējiem viņa bija un ir ļautri smaidīgā Maruta, kura mēģina saprast, uzmundrina, sabar un vienmēr pasaka to, ko domā. Viņai nekas nebija par grūtu, lai vajadzīgā brīdī palīdzētu. Mīlestības pilna sirds mūs ir atstājusi, un tās mums vienmēr pietrūks!»

Praktiskā docente *Mg. sc. ing.* Agrita Krieviņa-Siliņa: «Maruta jau vairākus gadus cīnījās ar slimību, darīja visu iespējamo, lai atgūtu veselību un dzīvesprieku, savas milzīgas darba spējas. Pēdējo reizi viņu satiku pirms gada Brīvdabas muzeja gadatirgū, un toreiz viņa bija gaiša un stipra. Kādu brīdi parunājām, kā parasti. Maruta bija ļoti runīga, interesējās par visu un palīdzēja. Viņa bija stingra un prasīga darba lietās un ļoti sirsnīga un izpalīdzīga privāti, rūpējās par mums kā mamma. Marutas meita Daina mācīja, kā var priecāties bēdās. Paldies par visu, Maruta, lai Tev gaišs ceļš mūžībā!»

Zemes klēpī M. Rutkovska guldīta dzimtajā pusē Baltinavā.

Docente Ilze Gudro
AF Mācību biroja vadītāja Daina Piekuse

JĀNIS STRADIŅŠ
(10.12.1933–29.11.2019)

2019. gada 29. novembrī 85 gadu vecumā mūžībā devās Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) akadēmiķis un RTU Goda biedrs (2000) profesors Jānis Stradiņš.

Profesors dzimis 1933. gada 10. decembrī Rīgā no Sēlijas nākušā ķirurga Paula Stradiņa un viņa sievas ārstes Ņinas ģimenē. Jāņa Stradiņa mūžs aizritēja Latvijas galvaspilsētā – te viņš mācījās Rīgas pilsētas 35. pamatskolā un 5. vidusskolā (tagad – Rīgas Valsts Vācu ģimnāzija), studēja Latvijas Valsts Universitātes (LVU, tagad – Latvijas Universitāte (LU)) Ķīmijas fakultātē, ko ar izcilību absolvēja 1956. gadā.

Pēc studijām J. Stradiņš sāka strādāt par zinātnisko līdzstrādnieku Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas (LPSR) Zinātņu akadēmijas Mežsaimniecības problēmu institūtā, 1957. gadā pārgāja darbā uz akadēmijas Organiskās sintēzes institūtu (OSI) – sākumā strādāja par zinātnisko sekretāru, vēlāk – jaunāko un vecāko zinātnisko līdzstrādnieku. 1961. gada jūlijā J. Stradiņš sāka strādāt par vadītāju paša izveidotajā OSI Fizikālī organiskās ķīmijas laboratorijā. Šajā amatā zinātnieks strādāja līdz 2006. gada februārim.

Pēc studijām J. Stradiņš kļuva arī par pedagogu – līdztekus pamatdarbam viņš strādāja par lektoru un lasīja lekciju kursu «Ķīmijas vēsture» LVU, no 1958. līdz 1961. gadam – Rīgas Politehniskajā institūtā (RPI). Pedagoģisko darbu viņš turpināja LVU, no 1969. līdz 1976. gadam strādājot Ķīmijas fakultātes Fizikālās ķīmijas katedrā. Līdzās darbam viņš 1960. gadā aizstāvēja ķīmijas zinātņu disertāciju «Dažu organisko nitrosavienojumu polarogrāfija» M. Lomonosova Maskavas Valsts universitātē. 1968. gadā J. Stradiņš LPSR ZA Ķīmijas un bioloģijas nodaļas apvienotajā zinātniskajā padomē aizstāvēja ķīmijas zinātņu doktora disertāciju «Aromātiskās un heteroaromātiskās rindas nitro- un karbonsavienojumu polarogrāfija un to elektrostruktūra». Ķīmijas zinātņu doktors fizikālajā un organiskajā ķīmijā 1991. gadā tika nostrificēts par habilitētu ķīmijas doktoru. 1974. gadā viņš sāka darbu par fizikālās ķīmijas profesoru, 1972. gadā šajā amatā viņu ievēlēja LVU un OSI. Līdz

1987. gadam OSI laboratorijā tika vadīti arī studentu diplomdarbi un praktiskās nodarbības.

Vēl viena darba vieta pēc studijām 1957. un 1958. gadā viņam bija jaunizveidotais Medicīnas vēstures muzejs, kur zinātnieks veica nodaļas vadītāja pienākumus. Medicīnas vēstures muzeja dibinātājs bija J. Stradiņa tēvs Pauls Stradiņš. Arī dēlam visu mūžu bija interese par medicīnas vēsturi. J. Stradiņš 1983. gadā saņēma pirmo Medicīnas vēstures muzeja 1982. gadā dibināto Paula Stradiņa balvu.

Kopš 1968. gada zinātnieka dzīve cieši saistīta ar LPSR ZA, tagadējo LZA. J. Stradiņš togad tika ievēlēts par akadēmijas korespondētājlocekli specialitātē «fizikāli organiskā ķīmija» un 1973. gadā tika ievēlēts par īsteno locekli jeb akadēmiķi. 1976. gadā J. Stradiņš kļuva par LPSR ZA Ķīmijas un bioloģijas nodaļas sekretāra vietnieku, bet 1990. gadā sāka pildīt sekretāra pienākumus un kļuva par Prezidija (vēlāk – Senāta) locekli. 1992. gadā viņu ievēlēja par LZA viceprezidentu, 1998. gada februārī – par prezidentu. Šo amatu akadēmiķis pildīja līdz 2004. gada aprīlim, maijā kļuva par LZA Senāta priekšsēdētāju un šo amatu saglabāja līdz mūža beigām.

1990. gadā J. Stradiņš sāka strādāt arī par vadošo pētnieku zinātņu vēstures jomā Latvijas vēstures institūtā un 1993. gadā tika ievēlēts par profesoru zinātņu vēsturē. Viņa daudzpusīgās zināšanas un interesi par daudzu zinātņu vēsturi laikabiedri nevarēja nepamanīt. Ķīmiķis J. Stradiņš pazīstams arī kā vēsturnieks – šo profesiju viņš jaunībā vēlējās apgūt, bet Stradiņu ģimene zināja, ka padomju vēsturnieks ne vienmēr drīkst teikt patiesību.

Savu sapni kļūt par vēsturnieku Jānis Stradiņš realizēja lielākoties zinātņu vēsturē. Viņš Latvijā bija zinātņu vēsturnieks «numur viens». No 1958. gada viņš pildīja Latvijas Dabzinātņu un tehnikas vēsturnieku apvienības sekretāra, no 1968. gada – priekšsēdētāja vietnieka, no 1987. līdz 1992. gadam – priekšsēdētāja pienākumus. Mainoties politiskajai varai Latvijā, 1992. gadā par apvienības darba turpinātāju kļuva Latvijas Zinātņu vēstures asociācija, ko līdz 2015. gadam vadīja akadēmiķis J. Stradiņš, kurš no 2002. gada bija arī tās Goda biedrs. Jaunizveidotā asociācija kopā ar igauņu un lietuviešu zinātņu vēsturniekiem veidoja Baltijas Zinātņu vēstures un filozofijas asociāciju. Tās prezidents vairākkārt bija J. Stradiņš (1991–1996; 1999–2001; 2006–2008; 2014–2015), bet starplaikos – viceprezidents. Latviešu zinātņu vēsturnieks J. Stradiņš bija Igaunijas un Lietuvas Zinātņu vēstures un filozofijas asociāciju Goda biedrs, no 2013. gada – Igaunijas Zinātņu vēstures un filozofijas asociācijas zinātniskā žurnāla «*Acta Baltica Historiae et Philosophiae Scientiarum*» redkolēģijas loceklis. Viņš bija viens no Baltijas zinātņu vēstures konferenču ilggadīgākajiem dalībniekiem – tajās zinātnieks piedalījās no 1958. gada. Akadēmiķa J. Stradiņa dzīves laikā notikušas 29 Baltijas

zinātņu vēstures konferences un tikai dažās no tām viņš nav piedalījies, tostarp pēdējās – 2017. gadā Tartu, Igaunijā un 2019. gadā Viļņā, Igaunijā. Tēmas referātiem un publikācijām bija visdažādākās, ieskaitot vācbaltiešu devumu, ko viņš aktualizēja jau padomju varas gados. Par pētījumiem zinātņu vēsturē J. Stradiņam tika piešķirts LZA vēstures Goda doktora grāds (1992). No 1984. gada J. Stradiņš bija Latvijas Rakstnieku savienības biedrs, no 1988. līdz 1990. gadam – tās Staļinisma komisijas priekšsēdētājs.

Nereti cilvēki viņu ir uzskatījuši par profesionālu ārstu – gan sajaucot ar tēvu Paulu Stradiņu, gan domājot, ka Stradiņu dzimta saistāma tikai ar medicīnu. J. Stradiņš kopš bērnības bija kopā ar mediķiem dažādos saviesīgos pasākumos un vienmēr jutās kā savējais, viņu var dēvēt arī par medicīnas vēsturnieku. To apliecina viņa pētījumi, darbs galvenā zinātniskā līdzstrādnieka amatā Latvijas Medicīnas akadēmijas (patlaban – Rīgas Stradiņa universitāte) Medicīnas vēstures institūtā (1992–2002), kā arī galvenā redaktora pienākumi institūta sadarbībā ar Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeju izdotajā akadēmiskajā žurnālā «*Acta medico-historica Rigensia*». No 2005. gada viņš bija minētā muzeja Konsultatīvās padomes loceklis. Mazāk zināms ir fakts, ka J. Stradiņš bija ne tikai ilggadējs Latvijas Medicīnas vēsturnieku asociācijas biedrs, bet kopš 2000. gada arī tās Goda prezidents.

Lasot viņa uzrakstīto, šķiet, ka viņš savulaik ir runājis un ticies gan ar izcilajiem ķīmiķiem Paulu Valdeni un Vilhelmu Ostvaldu, gan Dāvidu Hieronīmu Grindeli un daudziem citiem. Vairums no viņiem jau bija devušies mūžībā pirms profesora dzimšanas, bet interesantās, precīzās publikācijas un trāpīgie izteicieni radās pēc cītīgām un pedantiskām avotu un literatūras studijām. Zinātnes interpretācijās profesora valoda saistīja ar skaidrību, loģiku, interesantiem faktiem, tām «odziņām», kas bagātināja viņa runas un rakstus, fascinēja dažādu paaudžu cilvēkus, tostarp jaunatni. J. Stradiņam bija savs rakstības stils. Vairāku grāmatu beigās atrodams tajās minēto personu rādītājs, kas lasītājam atvieglo informācijas meklēšanu.

Līdzās zinātniskajām publikācijām profesors uzstājās ar daudzām runām, sniedza milzum daudz interviju par visdažādākajām tēmām. Viņa viedokli sabiedrība ieklausījās un to respektēja. Klausīties viņā vai lasīt uzrakstīto – tās bija cilvēku slāpes zināt, izsalkums pēc literatūras, kuru citi nerakstīja. Koncentrētā veidā profesora pētījumi zinātņu vēsturē rodami 2009. gadā izdotajā apjomīgajā grāmatā «Zinātnes un augstskolu sākotne Latvijā», kas atklāj zinātņu vēsturi līdz 1862. gadam, kad tiek nodibināta pirmā daudznozaru tehniskā augstskola Krievijas impērijā, pirmā augstskola tagadējās Latvijas teritorijā – Rīgas Politehnikums, RTU priekštecis. Šī grāmata būtu bijusi pieprasīta arī kādā svešvalodā, ne tikai latviešu valodā. Taču J. Stradiņš to nebija iepļānojis darīt

un daudzu dokumentu oriģinālu, citātu vēlreizēja sameklēšana viņam nebija vairs pa spēkam. Arvien bija kas darāms, rakstāms, bet diennaktī arī viņam bija tikai 24 stundas. Tā nu ārzemju lasītājiem jāsamierinās tikai ar kopsavilkumiem par grāmatas saturu angļu un krievu valodās.

Akadēmiķis ir autors vai līdzautors 27 grāmatām un vairāk nekā 330 zinātniskām publikācijām ķīmijas jomā un vairāk nekā 270 zinātniskām publikācijām zinātnes vēstures jomā. Kopš 1957. gada tapuši daudzi raksti par «vecu» Rīgas Politehnisko institūtu – tā darbību, izaugsmi un zinātnisko devumu. Jaunībā saktā vecākās augstskolas vēstures izpēte turpinājās visu atlikušo mūžu – vairāk nekā 60 gadu. Kad institūtu 1990. gadā pārdēvēja par Rīgas Tehnisko universitāti (RTU), radās ideja ar citiem zinātņu vēsturniekiem jau iesākto augstskolas vēstures apcerējumu pārskatīt un, izmantojot krievu valodā uzrakstīto manuskriptu, veidot plašu pētījumu latviešu valodā. RTU vēstures izpētē iesaistījās tās rektori un darbinieki. Ar J. Stradiņa līdzdalību tapa pētījums «Augstākās tehniskās izglītības vēsture» piecās daļās (2002–2017). Viņš bija līdzautors darbiem par daudz un dažādiem tematiem, vairāku vēstures posmu koncepcijas un traktējuma veidotājs, faktu materiāla papildinātājs. Ar apjomīgā pētījuma atbildīgo redaktoru, ilggadējo RPI/RTU darbinieku, sabiedrisko lietu prorektoru Juri Briedi (1936–2016) akadēmiķi J. Stradiņu vienoja arī kopīgā darbība studentu korporācijā «*Fraternitas Metropolitana*».

RPI/RTU vēstures izpētē jāmin J. Stradiņa un krievu ķīmijas vēsturnieka Jurija Solovjova grāmata krievu valodā (1988) par Rīgas Politehnikuma absolventu, RPI rektoru, vienu no slavenākajiem un pasaulē pazīstamākajiem latviešu ķīmiķiem Paulu Valdeni (1863–1957). 2011.–2012. gadā J. Stradiņa rosināta RTU par saviem Goda biedriem (*post mortem*) ievēlēja gan P. Valdeni, gan bijušos studentus Frīdrihu Canderu (1887–1933), Zigfrīdu Meierovicu (1887–1925), Mihailu Doļivo-Dobrovoļski (1862–1919), Hugo Celmiņu (1877–1941), Ignaciju Moscicki (1867–1946). 2003. gadā akadēmiķis rosināja RTU Senātu atjaunot Goda biedra Nr. 1 nosaukumu vienīgajam Nobela prēmijas laureātam no Baltijas guberņām, bijušajam augstskolas profesoram Vilhelmam Ostvaldam (1853–1932). J. Stradiņš par RTU Goda biedru tika ievēlēts 2000. gadā.

Bez jau minētajām nominācijām par Goda biedru zinātnieku bija izvēlējušās Vilhelma Ostvalda biedrība Grosbotenē, Vācijā, Latvijas Farmaceitu biedrība, akadēmiskā vienība «Austrums», Sēlijas asociācija, Rīgas Latviešu biedrība. Goda doktora nosaukumu J. Stradiņam bija piešķirušas LU (ķīmijā), Latvijas Lauksaimniecības universitāte un Rīgas Stradiņa universitāte. Zinātnieku par savu ārzemju locekli ķīmijā ievēlēja Lietuvas un Igaunijas ZA un Gruzijas Nacionālā ZA. J. Stradiņš bija: Ņujorkas ZA biedrs, Eiropas Zinātņu un mākslu akadēmijas īstenais loceklis un

Goda senators (Zalcburga, Austrija), Saksijas ZA korespondētājloceklis dabaszinātņu klasē, Vācijas Nacionālās ZA īstenais loceklis.

Akadēmiķis J. Stradiņš darbojās daudzu redakciju redkolēģijās, tostarp – RTU zinātniskie raksti «Humanitārās un sociālās zinātnes. Zinātņu un augstskolu vēsture» (2003–2016) un «Inženierzinātņu un augstskolu vēsture» (2017–2019) un ir arī vairāku rakstu autors minētajos izdevumos. Vienīgajai doktora disertācijai par RPI/RTU vēsturi «Pedagoģiskā darbība Rīgas Politehnikumā un Rīgas Politehniskajā institūtā (1862–1919)» (2007) un ar tādu pašu nosaukumu izdotai šī nekrologa autore grāmatai J. Stradiņš bija viens no recenzentiem.

Daudzie raksti apkopoti J. Stradiņa trijās biobibliogrāfijās (1993, 2004, 2017), īpaši jāizceļ LZA akadēmisku rakstu krājums četros sējumos Jāņa Stradiņa vadībā «Latvija un latvieši» (2013), kas 2014. gadā tika atzīts par vienu no nozīmīgākajiem zinātnes sasniegumiem Latvijā.

J. Stradiņš bija arī pilsoniski aktīvs – piedalījās Tautas Atmodas kustībā. Savā runā Latvijas Rakstnieku savienības paplašinātajā plēnumā 1988. gada 2. jūnijā laiku no 1988. līdz 1991. gada viņš nosauca par Trešo latviešu «tautisko atmodu». Ar viņa līdzdalību tika stiprināts Latvijas kultūrvēsturiskais mantojums, veidoti pieminekļi, izdotas monētas, dibinātas prēmijas u. tml.

2004. gadā tautas balsojumā J. Stradiņš ierindojās 100 Latvijas ievērojamāko personību (1885–2004) vidū, bet nekādi Latvijas un ārvalstu apbalvojumi un pagodinājumi, kuru saraksts ir gana garš, nespēja mainīt viņa būtību – «vienkāršība un nenoslēpjama labsirdība, pilnīgs augstprātības trūkums» (Zirnis, E. Uzraksti, uzraksti, uzraksti! *SestDiena*, 2019. gada 6.–12. decembris, 6. lpp.) raksturoja zinātnieku vienmēr un visur. Akadēmiķis cienīja jebkura darba veicēju un nekad neaizmirs pateikties par izdarīto, palīdzību.

Akadēmiķi Jāni Stradiņu pazina arī tie, kuri nebija saistīti ar zinātniskiem pētījumiem un zinātniskām institūcijām, jo viņš prata runāt tā, lai saprastu un klausītos visi. Unikālā zinātnieka un cilvēka, kurš ar savu sirdsgudrību un dzīves pieredzi, optimismu un sirsnīgo attieksmi veidoja Latvijas zinātnes tēlu, mūžs ir noslēdzies.

Zinātnieku J. Stradiņu par savu krusttēvu zinātņu vēsturē var saukt ne tikai šo rindu autore. Viņš sniedza palīdzīgu roku un iedrošināja daudzus, tāpēc aiz viņa paliek nākamās zinātnieku paaudzes, kurām jāpaveic arī tas, ko profesors nepaspēja izdarīt. Esam zaudējuši redzamāko Latvijas zinātniskās inteligēnces pārstāvi, laikmeta dvēseli, vienu no 20. un 21. gadsimta izcilākajām personībām Latvijas zinātnē un kultūrā. Laikabiedri joprojām par viņu saka: «Tāds bija tikai viņš, vienīgais!» Vienīgais, kurš «spēja runāt tautai saprotamā valodā, tajā pašā laikā nepielāgojoties un nezaudējot akadēmiskumu» (Zemītis, G. Jānis Stradiņš – vēsturnieks. *Lucundi acti labores*. Rīga: Zinātne, 2013, 139. lpp.)

vienīgais kuru mīlēja un cienīja dažādu tautību, profesiju un ranga cilvēki. Noslēdzoties viņa mūžam, daudzi teica – viedais. Tas izsaka visu par Latvijas inteliģences dvēseli, kura paveikto aprakstīt nav iespējams. Var sniegt tikai ieskatu, izcelt fragmentus no mūža darba. Paliek zinātnieka mūža veikums, kas nerūs – zinātniskie atklājumi un raksti. Atstāts ir tik daudz, ka varam bagātināties visi –nepietrūks!

Leposimies, ka bija tāds latvietis Jānis Stradiņš, ka esam bijuši viņa laikabiedri un varējām smelties viņa gudrību, baudīt viņa labestību, sirsnību un kopā priecāties par dzīvi. Paldies, Profesori!

Profesore Alīda Zigmunde

AIVARS ŠULCS
(10.03.1938–21.10.2019)

21. oktobrī 81 gada vecumā mūžībā devies RTU ilggadējais asociētais profesors Aivars Šulcs.

A. Šulcs 1964. gadā absolvēja Rīgas Politehnisko institūtu (RPI, tagad – RTU), iegūstot diplomu mašīnbūves automatizācijas specialitātē. Tālākais A. Šulca darba mūžs bija saistīts ar šo aktuālo un visai sarežģīto jomu. Ilgus gadus A. Šulcs bija Aparātu būvniecības un automatizācijas fakultātes, vēlāk Transporta un mašīnzinību fakultātes Ražošanas procesu mehanizācijas un automatizācijas (RPMA) katedras mācībspēks un zinātnieks. Viņš ir ap simts zinātnisko un metodisko publikāciju un vairāku izgudrojumu autors.

1994. gadā A. Šulcs tika ievēlēts par Ražošanas automatizācijas (bijušās RPMA) katedras vadītāju un to, vēlāk dēvētu arī par Ražošanas automatizācijas profesora grupu, vadīja līdz 2011. gadam, kad devās pensijā.

1997. gadā A. Šulcs kļuva par asociēto profesoru.

A. Šulcu ražošanas automatizācijas jomā visvairāk saistīja elektronikas un automātikas jautājumi, protams, saistībā ar mehāniku. Zināšanas šajās jomās viņš ir nodevis tālāk daudziem RTU mehānikas specialitāšu studentiem. A. Šulca pētniecības darbība pārsvarā arī bija veltīta šim virzienam. Viņu vienmēr saistīja jaunas idejas, tehnoloģijas un izstrādājumi ne tikai rūpnieciskās ražošanas jomā, bet arī sadzīves tehnikā un citur (savulaik ciparu fotogrāfija, 3D druka, programmējamie kontrolieri u. c.). Ar šiem jaunumiem viņš centās iepazīstināt un aizraut gan studentus, gan savus kolēģus, kā arī pats centās tos izmantot savā radošajā darbībā.

Nozīmīgs A. Šulca veikums ir studiju programmas izstrāde un studiju aizsākums industriālā dizaina jomā 1996. gadā RTU koledžā. Industriālo dizainu arvien vēl var apgūt RTU Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātē, nu jau bakalaura studiju līmenī.

A. Šulcs bija dzimis kurzemnieks, īstens sava novada patriots. Cik no tas bija iespējams, viņš savu brīvo laiku centās pavadīt dzimtajā Kuldīgā. Zemes klēpī A. Šulcs guldīts Kuldīgā.

RTU Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultāte

RENĀTE TAVARE
(08.11.1938–13.03.2020)

2020. gada 13. martā mūžībā aizgājusi bijusī Rīgas Politehniskā institūta (RPI) / Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) docētāja filozofe un folkloriste Renāte Tavare.

R. Tavare dzimusi 1938. gada 8. novembrī Rīgā ārsta ģimenē, viņa bija vecākā no trim bērniem. 1962. gadā absolvējusi Latvijas Valsts universitātes Vēstures un filoloģijas fakultātes Latviešu valodas un literatūras nodaļu, iegūstot filologa, vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotājas kvalifikāciju. No 1964. līdz 1967. gadam R. Tavare aspirantūrā studējusi filozofijas zinātnes, specializējoties estētikā. Filozofijas zinātņu kandidāta grādu viņai piešķīra 1970. gadā, 1999. gadā tas nostrificēts par doktora grādu filozofijā. 1996. gadā iegūts arī maģistra grāds vēsturē.

1967. gada jūnijā R. Tavare sāka strādāt RPI Maksisma-ļeņinisma filozofijas katedrā par asistenti, 1968. gadā tika ievēlēta par vecāko pasniedzēju, 1971. gadā – docenti. 1989. gadā R. Tavare pārgāja darbā uz jaunizveidoto Filozofijas katedru un docēja kultūras vēstures kursu. 1990. gadā R. Tavare amatu savienošanas kārtībā sāka strādāt RTU Latviešu valodas un kultūras katedrā un 1992. gadā tika pārcelta darbā uz šo katedru. Strukturālu izmaiņu rezultātā 1998. gadā R. Tavare kļuva par RTU Latviešu valodas profesora grupas docenti. Darba gaitas RTU viņa turpināja līdz 2008./2009. studiju gada beigām. Darbs augstskolā R. Tavarei ļoti patika, un ar RPI / RTU saistīta arī viņas dzimta – te studējušas viņas māsasmeitas, krustmeitas Irēne un Everita, un citi radnieki, kuri viņai aizstāja pāragri mūžībā aizsauktos tuviniekus – dzīvesbiedru un meitu.

Docente R. Tavare ir vairāku desmitu publikāciju, metodisko materiālu par filozofijas, starppersonu attiecībām, uzvedības kultūru, estētiku un latviešu filoloģijas jautājumiem autore.

Kopš 1989. gada R. Tavare aktīvi darbojās atjaunotajā studenšu korporācijā «Gundega». Par tās darbību ieinteresējās arī viņas krustmeitas, kuras iestājās šajā korporācijā.

Īpaša vieta R. Tavares dzīvē bija folklorai. Tai bija veltīta arī viņas disertācija «Mākslinieciskā fantāzija folklorā». R. Tavare piedalījies 11 Latviešu Folkloras krātuves folkloristu ekspedīcijās (1958–1970), Ņukšos, Vārkavā, Izvaltā, Rucavas Sikšņu ciemā izveidojusi etnogrāfiskos ansambļus, kas piedalījās zinātnisko sesiju noslēguma koncertos.

Brīvajā laikā R. Tavare apmeklēja teātra izrādes un ceļoja. Viņas hobijs bija arī šķirnes suņi, ar kuriem viņa piedalījās izstādēs un ir ieguvusi vairākas godalgas.

R. Tavares veikums saglabāsies Latvijas bibliotekās, Latviešu folkloras krātuvē, bet atmiņas par erudīto un labestīgo docenti un kolēģi glabās viņas studenti un darbabiedri.

R. Tavare apbedīta 1. Meža kapos Rīgā.

Profesore Alīda Zigmunde

VELTA TUPUREINA
(01.03.1937–07.07.2020)

7. jūlijā mūžībā devusies Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes (MLĶF) Polimērmateriālu institūta pētniece un Polimēru materiālu tehnoloģijas katedras vecākā laborante, RTU Goda darbiniece (1997) Velta Tupureina.

V. Tupureina dzimusi Liepājā, absolvējusi Rīgas Politehniskā institūta (RPI) Ķīmijas fakultāti, iegūstot ķīmijas tehnoloģijas inženieres diplomu (1962).

Darba gaitas V. Tupureina sāka 1956. gadā LPSR Zinātņu akadēmijas Mežsaimniecības problēmu institūtā. Par laboranti un vecāko laboranti viņa institūtā nostrādāja četrus gadus.

1960. gadā Velta kļuva par inženieri ķīmiķi Rīgas 6. mēbeļu kombinātā, divus gadus vēlāk, 1962. gadā, atgriezās savā *Alma mater*, lai strādātu par RPI Ķīmijas fakultātes Organisko vielu ķīmijas tehnoloģijas katedras vecāko laboranti. Viss turpmākais V. Tupureinas darba mūžs saistīts ar RPI / RTU. No 1964. līdz 1965. gadam viņa bija asistente Polimēru ķīmijas tehnoloģijas katedrā. Pēc tam līdz 1990. gadam kā vecākā pasniedzēja strādāja ar studentiem, lasot lekcijas.

No 1990. līdz 2002. gadam Velta bija RTU Polimērmateriālu institūta Polimēru materiālu tehnoloģijas katedras docente. Pieci gadi – no 2002. līdz 2007. gadam – nostrādāti institūta vadošās pētnieces amatā.

Kopš 2007. gada līdz pat mūža pēdējai dienai V. Tupureina strādāja par pētnieci Polimērmateriālu institūtā. Studentiem V. Tupureina mācīja polimēru fiziku un ķīmiju, polimēru materiālu tehnoloģiju, biopolimērus un to tehnoloģiju.

Viņas zinātniskā darba tematika bija saistīta ar biosadalošajiem polimēru materiāliem, etilēna un vinilacetāta kopolimēriem. Par šiem tematiem publicēti aptuveni 220 zinātniskie raksti un vairāki mācību metodiskie materiāli.

Mums V. Tupureina paliks atmiņā kā atsaucīga, sirsnīga un zinoša kolēģe un docētāja.

MLĶF Polimērmateriālu institūts

DANIELS TURLAJS
(28.04.1939–28.03.2020)

RTU Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultāti (MTAF) sasniegusi skumja vēsts. 28. martā mūžībā devies ilggadējais Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) un Rīgas Politehniskā institūta (RPI) darbinieks, bijušais Mehānikas un mašīnbūves institūta Siltumenerģētisko sistēmu katedras vadītājs un studiju programmu direktors profesors *Dr. habil. sc. ing.* Daniels Turlajs.

D. Turlajs dzimis 1939. gada 28. aprīlī Ludzas rajona Kārsavā. Augstāko izglītību siltumenerģētikas jomā ieguvis 1964. gadā toreizējā RPI. Pēc institūta absolvēšanas no 1965. līdz 1968. gadam strādājis specializētā mehanizācijas un automatizācijas projektēšanas konstruktora birojā vadošā projektētāja amatā.

1968. gadā viņš sāka darba gaitas RPI un šeit pavadīja garu un ražīgu darba mūžu – aizstāvēja doktora disertāciju (1992), kļuva par katedras vadītāju (1990), bija studiju programmu direktors.

Profesora vadībā dibināta MTAF Siltumenerģētisko sistēmu katedra, izveidotas profesionālās bakalaura un maģistra studiju programmas «Siltumenerģētika un siltumtehnika», kā arī doktorantūras studiju programma siltumenerģētikas nozarē. Absolventu skaits programmās rēķināms vairākos simtos, viņu vidū ir vairāki zinātnieki.

D. Turlajs iedibinājis ciešus un lietišķus kontaktus ar nozares vadošajiem uzņēmumiem un asociācijām, Latvijas Zinātņu akadēmiju, Latvijas un ārvalstu universitātēm un arī pats bijis daudzu profesionālo organizāciju, ekspertu komisiju un redakciju biedrs.

Kolēģi, studenti un absolventi atcerēsies profesoru kā izcilu pedagogu, zinātnieku un organizatoru, apveltītu ar milzīgām darbaspējām un enerģiju, labestību un korektumu saskarsmē ar apkārtējiem.

MTAF Mehānikas un mašīnbūves institūta
Siltumenerģētisko sistēmu katedra

ALEKSANDRS URBAHS
(14.07.1958–02.10.2019)

2019. gada 2. oktobrī mūžībā aizgājis RTU Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes (MTAF) Aeronautikas institūta direktors profesors Aleksandrs Urbahs.

Profesors *Dr. habil. sc. ing.* A. Urbahs dzimis 1958. gada 14. jūlijā Altaja novadā, Krievijā. 1981. gadā beidzis studijas Rīgas Civilās aviācijas inženieru institūta (vēlāk – Rīgas Aviācijas universitāte) Mehānikas fakultātē, kur sācis arī darba gaitas, strādājot par asistentu, vēlāk kļūstot par profesoru un Mehānikas fakultātes dekānu.

1992. gadā profesors A. Urbahs ieguva doktora grādu inženierzinātnēs un 1997. gadā – habilitētā doktora grādu.

Līdz 1999. gadam profesors A. Urbahs strādāja Rīgas Aviācijas universitātē, ieņemot šīs universitātes Mehānikas fakultātes prodekāna un vēlāk dekāna amatus. 1999. gadā profesors A. Urbahs kļuva par RTU Transporta un mašīnzinību fakultātes (TMF) Transportmašīnu tehnoloģiju institūta direktoru, Transportmašīnu datormodelēšanas un tehnoloģiju katedras profesoru un katedras vadītāju pēc Rīgas Aviācijas universitātes likvidācijas un visu tehnisko specialitāšu studiju programmu iekļaušanas RTU tolaik Transporta un mašīnzinību fakultātes programmās.

2012. gadā A. Urbahs tika ievēlēts par TMF Aeronautikas institūta direktoru, kas tika izveidots, apvienojot Transportmašīnu tehnoloģiju un Aviācijas institūtus. Vadījis Aeronautikas tehnoloģiju katedru. Profesors A. Urbahs tika apstiprināts arī par Latvijas Civilās Aviācijas aģentūras Aeronautikas institūta Tehniskās apkopes mācību organizācijas (tika apstiprināta atbilstoši Eiropas Aviācijas drošības aģentūras prasībām) atbildīgo pārvaldnieku.

Daudzus gadus profesors A. Urbahs bija transporta un satiksmes nozares apakšnozaru «Gaisa transports un infrastruktūra», «Ūdens transports un infrastruktūra», «Sauszemes transports un infrastruktūra», «Telemātika un loģistika» promocijas padomes «RTU P-22» priekšsēdētājs, Latvijas Zinātņu padomes eksperts; bijis padomes loceklis RTU mehānikas un mašīnzinātņu profesoru padomēs, bijis arī Latvijas Jūras akadēmijas Profesoru padomes loceklis.

Savās darba gaitās RTU profesors A. Urbahs bija vairāk nekā 50 starptautisku un nacionālu zinātnisku projektu un līgumdarbu zinātniskais vadītājs. Pēdējie no tiem – ERAF projekts «Mobilās kosmosa vidē testēšanas iekārtas «*Metamorphosis*» prototipa izstrāde transportēšanai intermodālajā satiksmē» un LZP projekts «Aerokosmiskās sistēmas projektēšana un modelēšana piko- un nanosatelītu palaišanai zemes orbītā» (*LatLaunch*).

Profesora A. Urbaha zinātniskās darbības galvenie virzieni bija aerokosmiskās tehnoloģijas, bezpilota gaisa/jūras/sauszemes aparāti, nanostrukturētie materiāli – mašīnu detaļu virsmu atjaunošanas un aizsardzības tehnoloģijas, vakuumtehnoloģijas, mašīnu un speciālo robotu automatizēta projektēšana, mašīnu bojājumu diagnosticēšana ar akustiskās emisijas metodi, loģistika un transporta sistēmas.

Profesors A. Urbahs ir vairāk nekā 300 zinātnisku un mācību publikāciju autors, t. sk. četru zinātnisko monogrāfiju, vairāk nekā 160 zinātnisku rakstu, 34 patentu t. sk. Eiropas, autors. Ārpus Latvijas viņa darbi publicēti Vācijā, Francijā, ASV, Kanādā, Ķīnā, Polijā, Bulgārijā, Lietuvā, Krievijā, Baltkrievijā, Portugālē, Norvēģijā u. c.

Profesors A. Urbahs bija arī eksperts vairākās komisijās, piemēram, «Mašīnzinātne», «Mašīnbūves tehnoloģija», «Nanotehnoloģijas mašīnbūve», «Bezpilota lidaparāti» u. c., vairāku zinātnisku žurnālu galvenais redaktors un redkolēģijas loceklis.

Profesors A. Urbahs bija IZM Profesijas standarta «Transporta sistēmu inženieris» izstrādes darba grupas vadītājs, IZM Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centra eksperts, trīs dažāda līmeņa RTU studiju programmu direktors.

2017. gadā profesors A. Urbahs tika ievēlēts par Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētājloekli.

Aleksandrs Urbahs apbedīts Katlakalna kapos.

Asociētā profesore *Dr. sc. ing.* Margarita Urbaha

REINHARDS VĪTOLS
(19.10.1925–12.10.2019)

2019. gada 12. oktobrī mūžībā devies emeritētais profesors, RTU Goda doktors (1994), inženieris un izgudrotājs Reinhard Vītols. Viņš dzimis 1925. gada 19. oktobrī Daugmales pagasta «Rijniekos» jaun-saimnieka ģimenē, kurā auga arī trīs meitas. R. Vītols pēc Daugmales pamatskolas absolvēšanas pārcēlās uz Rīgu, kur strādāja par mācekli un apguva atslēdznieka arodu. Vakaros viņš mācījās Rīgas pilsētas amat-nieku skolas Mehānikas nodaļā. Otrā pasaules kara laikā, 1944. gada rudenī, R. Vītols iesauca Vācijas gaisa spēku izpalīgos, un viņš nokļuva Itālijā. Kara beigās viņš nonāca amerikāņu gūstā un 18 mēnešu pavadīja gūstekņu nometnē, iegūstot veselības problēmas. Pēc atveseļošanās viņš 1947. gada rudenī ieceļoja Anglijā un sāka strādāt Stafordšīras ogļraktu-vēs. Veselības dēļ pēc trim gadiem bija jādomā par citu nodarbošanos, un R. Vītols kļuva par atslēdznieku rūpnīcā Notingemā, kur projektēja un ražoja mašīnas mežģīņu darināšanai.

Rūpnīcas vadība ievēroja R. Vītola apzinīgo darbu un 1965. gadā iecēla viņu par galveno mašīnu projektētāju. Darbā bija nepieciešamas inženiera zināšanas, tāpēc viņš mācījās Notingemas Tehniskajā koledžā (patlaban – *Nottingham Trent University*) un studēja Mehānikas inženieru institūtā, kur 1968. gadā ieguva pilnu profesionāla inženiera (*Chartered Engineer*) statusu.

R. Vītola zinātnieka karjera sākās Lafboro Tehniskajā universitātē (Apvienotā Karaliste; *Loughborough University of Technology, United Kingdom*), kur viņš sāka strādāt 1968. gadā. Viņš uzņēmās mašīnu pētīšanas projekta vadību, projektēja jauna veida tekstila materiāla ražošanu. 1973. gadā viņš sāka strādāt universitātē par lektoru un 1979. gadā aizstāvēja doktora disertāciju. Profesora titulu (*Professor of Textile Engineering*) viņš ieguva 1990. gadā un 1991. gadā devās pensijā, iegūstot Lafboro Universitātes emeritētā profesora titulu. Inženieris R. Vītols bija mašīnu projektētājs, sarežģītu problēmu risinātājs, izgudrotājs, kurš patentēja 37 sistēmas un mašīnas. Izgudrotājs centās radīt tādas mašīnas, kuras strādāja ražīgāk, kā arī uzlaboja adammašīnas,

konsultēja uzņēmumu «*Brintons of Kidderminster*» paklāju izgatavošanas automatizācijā.

Profesoram R. Vītolam izveidojās laba sadarbība ar Rīgas Tehnisko universitāti (RTU). 1986. gadā, būdams privātā vizītē dzimtenē, viņš atrada kopīgu valodu ar mācībspēkiem tekstilzinībās, vēlāk arī ar vairākiem mācībspēkiem no Mehānikas un mašīnbūvniecības (tagad – Mašīnzinību, transporta un aeronautikas) fakultātes. Kopā ar RTU zinātniekiem viņš darbojās *TEMPUS* projektā. Saistībā ar šo projektu RTU zinātniekiem bija iespēja gūt pieredzi Lāfboro Tehniskajā universitātē Anglijā. R. Vītolam izveidojās draudzīgas attiecības ar RTU mācībspēkiem (N. Salenieku u. c.). Par nozīmīgu veikumu RTU mācībspēku kvalifikācijas celšanā un ieguldījumu Latvijas inženieru starptautisko sakaru veicināšanā 1994. gadā profesoram R. Vītolam tika piešķirts RTU Goda doktora nosaukums. Viņš piedalījās arī RTU 150 gadu jubilejas svinībās.

Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas R. Vītols tikās ne tikai ar Latvijas zinātniekiem, bet arī viesojās savu Latvijā palikušo māsu ģimenēs, apmeklēja arī Daugmali. Lai gan viņa dzimto māju vairs nav un vecāku saimniecība atrodas zem ūdens (20. gadsimta 70. gadu sākumā, būvējot Rīgas Hidroelektrostaciju, Nāves salu appludināja), viņš 2012. gadā tikās ar novadniekiem un stāstīja par savu dzīvi un paveikto. Līdzās profesionālajam un akadēmiskajam darbam viņš bija aktīvs studentu korporācijas «Selonija» filistrs, darbojās organizācijā «Daugavas vanagi», Latvijas Inženieru apvienībā.

No 1973. līdz 2019. gada septembrim R. Vītols bija Austrumanglijas latviešu evaņģēliski luteriskās draudzes priekšnieks. No 1992. līdz 2010. gadam – evaņģēliski luteriskās baznīcas Lielbritānijā Virsvaldes priekšnieks. Profesors savu garo mūžu veltīja latviešu kopienai Lielbritānijā. Draugi mēdz viņu saukt par Reini.

1951. gada Ziemassvētkos R. Vītols salaulājās un turpmākos gadu desmitus viņa lielākā atbalstītāja bija dzīvesbiedre Zenta Vītola. Pēc profesora aiziešanas mūžībā viņa ģimene aicināja tuviniekus un draugus, pavadot R. Vītolu pēdējā gaitā, ziedot Likteņdārzam. Vairāk nekā 2200 eiro ziedojums tika nodots Kokneses fondam, un tas tiks izlietots Saieta nama otrās kārtas celtniecībā. R. Vītola un viņa kundzes Zentas vārdi tiks iemūžināti uz Saieta nama goda sienas.

RTU Goda doktora R. Vītola mūžs noslēdzās gandrīz 94 gadu vecumā, atstājot bagātīgu mantojumu nākamajām paaudzēm.

Profesore Alīda Zigmunde

VALDIS ZIEMELIS
(29.08.1937–07.08.2020)

7. augustā mūžībā devies ilggadējais RTU darbinieks un mācībspēks, darba aizsardzības speciālists, RTU Goda darbinieks (2017) praktiskais docents Valdis Ziemelis.

Valdis Ziemelis dzimis 1937. gada 29. augustā. Rīgas industriālajā politehnikumā V. Ziemelis apguva tehniķa-elektriķa profesiju, turpināja studijas Rīgas Politehniskā institūta Elektronēģētikas fakultātē un 1970. gadā ieguva inženiera elektromehāniķa kvalifikāciju.

1964. gadā viņš sāka darbu RPI un palika uzticīgs savai pirmajai darba vietai visu mūžu. Sākumā V. Ziemelis ieņēma vecākā laboranta amatu Drošības tehnikasursos. Uzkrājis gana lielu darba pieredzi, viņš 1973. gada rudenī kļuva par stundu vecāko pasniedzēju Darba aizsardzības katedrā un sāka pildīt arī vecākā inženiera pienākumus drošības tehnikas kabinetā.

No 1991. līdz 2009. gadam V. Ziemelis bija Darba aizsardzības un drošības tehnikas daļas vadītājs. Paralēli šiem pienākumiem viņš no 1993. līdz 1998. gadam bija lektors Darba aizsardzības profesora grupā. Gandrīz 20 gadu, sākot no 2002. gada, V. Ziemelis strādāja par docentu RTU Inženierekonomikas un vadības fakultātes (IEVF) Darba aizsardzības un civilās katedrā. Viņš bija arī izglītības metodiķis IEVF Darba un civilās aizsardzības institūtā un darba aizsardzības speciālists Civilās darba aizsardzības un ugunsdrošības grupā, kā arī Darba un civilās aizsardzības institūta nodaļas vadītāja vietnieks.

V. Ziemelis ir arī vairāku mācību grāmatu autors.

Mums atmiņā Valdis Ziemelis paliks kā sirsniņgs un atsaucīgs kolēģis, kurš ar lielu rūpību un atbildību veica savu darbu.

RTU Inženierekonomikas un vadības fakultāte